

se, hvorledes Ministeren har tænkt sig en saadan Ordning. Vi er villige til Forhandling, men vi staar paa et forskelligt Grundlag, idet Ministeren vil overføre disse Folk fra Militæretaterne til de civile Institutioner, og det forekommer der mig ikke at være Anledning til nu.

Ministeren siger, at jeg ikke skal fremhæve Tallet 10 paa den Maade, jeg gjorde; thi selv om der kun var 10 Mennesker, der af Samvittighedsskrupler ikke vilde være i Militæretaten, var der dog Anledning til at tage Hensyn dertil. Men det Hensyn har vi taget i vort Forslag. Naar den højtærede Minister endvidere siger, at det vilde være ret uhyggeligt, hvis der var een af disse Antimilitarister, der sultede sig ihjel ved den Sultestrejke, de har etableret, da indrømmer jeg, at det vilde gøre et uhyggeligt Indtryk, men ganske det samme gælder enhver Forbryder udenfor Militæretaten. Naar en Mand, der har forset sig mod Landets Love, bliver sat i Fængsel, tror den højtærede Minister saa, at nogen Herredsfoged lukker ham ud, fordi han truer med at tage Livet af sig? Nej, det kan ingen militær eller civil Øvrighed vige tilbage for. Man maa underkaste sig de Love, der gælder, og hvis man sætter Militærnægterne ind under den civile Øvrighed med strenge civile Straffe, risikerer man lige saa let, at de etablerer Sultestrejke som under Militæretaten. Jeg skal derfor vedblivende anbefale vort Forslag til Vedtagelse her i Tinget.

Forsvarsministeren. (P. Munch): Det gør mig i Virkeligheden ondt, at jeg skal være saa uenig om disse Ting med det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen). Vi har jo paa mange af disse Omraader ved tidligere Lejligheder kunnet se forholdsvist forstaaende paa Spørgsmaalene, men jeg kan ikke sige, at de sidste Udtalelser fra det ærede Medlems Side forbedrer hans Stilling eller de ærede Medlemmers Stilling til Sagen, som maatte følge ham. Det ærede Medlem snævrede det nu endda snarest ind, idet han sagde, at han ikke havde nævnt Fyrvæsenet, Vægevæsenet og saadanne Institutioner af civil Karakter. Jeg ved ikke, om det er det ærede Medlems Mening dermed udtrykkelig at undtage disse. I saa Fald er det ikke dette, der har fundet Udtryk i Forslaget, men han snævrede det i hvert Fald ind til Orlogsværftet, der for øvrigt ogsaa er en fuldkommen civil Institution med civile Arbejdere, der ganske vist ar-

bejder i Militæretatens Tjeneste, ligesom Arbejderne ved Usserød Klædefabrik eller ved Hærens Værksteder, men som civile Arbejdere, for en stor Del endda som private Arbejdere, der ikke i nogen Maade staar i Forbindelse med Militæretaten. Men det synes jo stadig at være udelukket, at vi gennem denne Forhandling kan naa til Forstaaelse af, hvad der egentlig er Mindretallets Standpunkt overfor Sagen. Nogle af Vendingerne synes at tyde paa, at man overhovedet ikke vil finde sig i, at de paagældende anvendes til civilt Arbejde; det skal være til Arbejde, der staar i Forbindelse med Militærvæsenet. Men paa den anden Side siger man ogsaa, at man vil sørge for, at de bliver fritaget for det, der strider mod deres Samvittighed. Det er muligt, at vi er kommet ind paa et saadant Spor herne, at vi ikke kan finde en Løsning paa Spørgsmaalet her, men saa kan det være, at det gennem en Forhandling i det andet Ting skulde kunne lykkes os.

Det ærede Medlem glædede sig over, at jeg delte den Opfattelse, at Ordføreren i den grundlovgivende Rigsforsamling i sin Tid havde sagt, at ingen kunde prætere at være fri for Militærtjeneste. Det er for saa vidt ikke nogen særlig Grund til Glæde, for det er en Selvfølge, at jeg altid har ment dette; det staar tydeligt i den paagældende Grundlovsparagraf, der kan overhovedet ikke være Tvivl om det. Men det, der har været rejst Tvivl om fra de ærede Medlemmers Side, er, hvorvidt Lovgivningsmagten er bemyndiget til og berettiget til at træffe Begrænsninger deri og fritage enkelte. Det er det, de ærede Medlemmer ved en Misforstaaelse af de paagældende Grundlovsparagraffer har ment. Det er denne Misforstaaelse, jeg har bestræbt mig for at fjerne, og jeg haaber, den dog i hvert Fald her i Rigsdagen maa være fjernet. Det ærede Medlem sagde saa, at tilbage var saa det Spørgsmaal, om man fandt Anledning til at foreslaa saadanne Undtagelsesbestemmelser, og det fandt han ingen Anledning til. Jeg mener nu, at der er Anledning dertil. Jeg mener, at naar Forholdet er det, at man ellers kan komme til en Samvittighedstvang overfor bestemte Mennesker, og der ikke foreligger nogen som helst virkelig Grund fra Statens Side til at øve denne Samvittighedstvang, bør man undgaa det.

Det ærede Medlem sagde, at enhver Forbryder kunde lave Sultestrejke, saa var han ganske ligestillet med dem, der her er Tale om. Jeg mener, at der vil være